

VLAAMS PARLEMENT

ZITTING 1995-1996

12 JUNI 1996

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Patricia Ceysens,
de heer Peter De Ridder, mevrouw Nelly Maes en mevrouw Vera Dua –

betreffende armoedebestrijding

VERSLAG

**namens de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin
uitgebracht door mevrouw Riet Van Cleuvenbergen**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : mevrouw Trees Merckx-Van Goey.

Vaste leden : mevrouw Sonja Becq, mevrouw Brigitte Grouwels,
mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heren Marc Olivier en Bart
Vandendriessche ;

mevrouw Yolande Avontroodt, mevrouw Patricia Ceysens, de
heer Etienne De Groot ;

de heer Peter De Ridder, mevrouw Kathy Lindekens, de heer
Guy Swennen ;

de heren Wilfried Aers, Felix Strackx ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh ;

mevrouw Ria Van Den Heuvel.

Plaatsvervangers :

de heren Leo Cannaerts, Johan De Roo, mevrouw Veerle Heeren,
de heer Hugo Marsoul, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen ;

de heer Jacques Devolder, mevrouw Marleen Vanderpoorten,
mevrouw Sonja Van Lindt ;

de heren Fred Dielens, Johnny Goos, André Van Nieuwkerke ;

de heren Jan Caubergs, Karim Van Overmeire ;

de heer Herman Lauwers ;

de heer Jos Stassen.

Zie :

217 (1995-1996)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

– Nr. 2 : Amendement

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin behandelde het voorstel van resolutie van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Patricia Ceysens, de heer Peter De Ridder, mevrouw Nelly Maes en mevrouw Vera Dua, betreffende armoedebestrijding op 2 mei en 11 juni 1996.

*Vergadering van 2 mei 1996***1. Toelichting door een indiener**

Voor de situering van het voorstel verwijst de indiener naar de toelichting. De armoedeproblematiek is niet louter een vrouwenzaak, maar in de praktijk blijkt dat vooral vrouwen geconfronteerd worden met de gevolgen van armoede. Daarom besliste de Werkgroep Vrouwen in de vorige zittingsperiode het thema vrouwen en armoede grondig te bestuderen, o.m. via hoorzittingen. In dit zittingsjaar 1995-1996 besliste de Werkgroep Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen het werk voort te zetten.

Het voorstel van resolutie is het resultaat van een consensus onder de leden van de Werkgroep Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen na werkvergaderingen op 16 en 31 januari en op 7 februari 1996. Enerzijds vraagt het voorstel een engagement van het Vlaams Parlement zelf om bij voorrang de problematiek van armoede op de agenda te plaatsen. Anderzijds verzoeken de indieners de Vlaamse regering op korte termijn een armoede-actieplan op te stellen.

Het voorstel plaatst een aantal thema's op de voorgrond. Een permanente dialoog met de armen is essentieel op alle niveaus. Door communicatiestoornissen tussen armen en hulpverleners lopen armen al te vaak met de kop tegen de muur. Het voorstel pleit dan ook voor de inschakeling van ervaringsdeskundigen waar dit mogelijk en nodig is. Er wordt aandacht gevraagd voor armoede als algemeen economisch probleem. Economische zelfstandigheid door werk en opleiding is zeker voor alleenstaande vrouwen met kinderen van essentieel belang. Uit de hoorzittingen over vrouwen en armoede in de Werkgroep Vrouwen bleek ook dat de armen de plaatsing van kinderen als een prioritair knelpunt ervaren. De huisvestingssituatie, met de afgeleide problemen inzake gezondheid en onderwijs, is een ander belangrijk pijnpunt waaraan dringend gewerkt moet worden.

2. Bespreking

Een ander indiener wijst erop dat het voorstel van resolutie grondig besproken werd in de Werkgroep Gelijke Kansen. Het voorstel dat in consensus opgesteld werd, kent trouwens een lange voorgeschiedenis. Daarom stelt de indiener de commissie voor het voorstel te aanvaarden.

Minister Leo Peeters heeft op zich geen probleem met het voorstel van resolutie, maar pleit voor een ruimere en grondige benadering van de armoedeproblematiek. Vrouwen vormen inderdaad een zeer kwetsbare groep wat armoede betreft, maar zo zijn er nog andere doelgroepen. Het armoede-probleem komt overigens in meer domeinen tot uiting dan in de hier opgesomde thema's.

De minister stelt voor om het jaarlijkse vooruitgangsrapport van de Vlaamse Intersectoriële Commissie Armoedebestrijding (VICA) af te wachten, dat midden mei verschijnt.

De minister heeft al voorgesteld om dat rapport grondig in de commissie te bespreken. Dat rapport kan bijdragen tot een meer structurele en ruimere benadering van de armoedeproblematiek. Het is verkieslijk een à twee maanden meer tijd te nemen om dan tot een sterkere en meer totale resolutie te komen.

Het voorstel vraagt van de regering om een actieprogramma. De minister wijst erop dat er al een actieprogramma bestaat. Het dateert van 22 februari 1996 en werd opgesteld als opvolging van het Algemeen verslag over de armoede. De minister zal het ter beschikking stellen van de commissieleden.

Verder werd in de Interministeriële Conferentie Sociale Integratie werk gemaakt van een aantal problemen. De minister zal de commissie ook daarvan een dokument bezorgen.

Het zou goed zijn dat parlement en regering via één globale resolutie op een zelfde lijn zouden zitten.

Een indiener repliceert dat de suggestie van de minister om het VICA-voortgangsrapport grondig in de commissie te bespreken, los staat van dit voorstel van resolutie. Met deze resolutie wil het parlement vooral zichzelf prioritaire aandacht voor armoede opleggen. Inhoudelijk vertrekt het voorstel van resolutie van de situatie van vrouwen, maar de indieners kiezen er bewust voor om de uitwerking naar diverse thema's open te trekken.

Het lid pleit voor een snelle goedkeuring van het voorstel. Zo krijgt men de garantie dat het Vlaams Parlement werk maakt van de armoedebestrijding. De resolutie is dus ook een ondersteuning van het regeringswerk. Bovendien vreest het lid dat een consensus over een ruimere en meer concrete resolutie inzake armoedebestrijding moeilijker te vinden is.

Op het moment dat de indieners het voorstel van resolutie opstelden, beschikten zij niet over de informatie die de minister hier nu aangehaald heeft. Rekening houdend met wat de regering ondertussen gerealiseerd heeft, kunnen de vragen aan de regering via een amendement aangepast worden. Een lid stelt wel vast dat er een communicatieprobleem bestaat als de commissieleden twee maanden na het opstellen van het actieprogramma van de regering er nog niet van op de hoogte zijn.

Verschillende leden dringen eveneens aan op een hoogdringende behandeling. Een indiener benadrukt dat de goedkeuring van het voorstel van resolutie een belangrijk signaal is voor de doelgroep die zich al zo vaak afgescheept voelt. De resolutie staat een discussie over het VICA-rapport niet in de weg. Integendeel, de resolutie bewerkstelligt dat het VICA-rapport ook in de andere commissies behandeld wordt.

Verschillende leden vragen naar de juridische mogelijkheid van een resolutie zonder vragen aan de regering. Een indiener ziet hier geen probleem. Ze verwijst naar een precedent : het parlement heeft een resolutie aangenomen waarin het zijn eigen naam wijzigt. Maar de vragen aan de regering kunnen geherformuleerd worden, als de leden een oordeel hebben kunnen vellen over het actieprogramma.

De minister wil toch ook op de punten 2 en 3 reageren en bijkomende elementen in het debat inbrengen. Hij stelt de commissie een nota ter beschikking over initiatieven die voor de sociale huisvesting genomen werden (zie bijlage). Onderzoek over de doelgroepen van het sociaal huisvestingsbeleid toont aan dat de lage inkomens zeer goed vertegenwoordigd zijn in de sociale huursector (B. Meulemans, V. Geurts en P. De Decker, Doelgroepen van het woonbeleid. Een analyse

van de woonproblemen in Vlaanderen, uitgegeven door het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, 1996).

Wat de dialoog met de armen betreft wordt in het decreet betreffende het Sociaal Impulsfonds in bedragen voorzien voor de structurele erkenning van verenigingen van armen. Tot nog toe werden die verenigingen projectmatig gesubsidieerd.

Een van de indieners repliceert dat voor het Sociaal Impulsfonds geen advies gevraagd werd aan de armenbeweging zelf. De resolutie wil juist daaraan iets veranderen. De resolutie vraagt dat commissies regelmatig overleg plegen met de armen. Het lid vindt verder dat de sociale huisvesting een actueel thema blijft. In de desbetreffende commissie werd nog geen grondige discussie gevoerd.

De indieners besluiten de vragen aan de regering te herformuleren, rekening houdend met de documenten die de minister hen zal bezorgen. Verschillende leden wijzen erop dat het niet de bedoeling is de minister te viseren.

De minister ervaart dit ook niet als zodanig, maar hij voelt zich ook niet gesterkt door het voorstel. Hij heeft voortdurend gepleit voor een integrale aanpak van het armoedeprobleem. In het voorstel wordt daarentegen b.v. in punt 2 één aspect, nl. huisvesting, uitgelicht. Dat is beperkt werk.

Het voorstel van resolutie heeft nooit de bedoeling gehad de hele armoedeproblematiek te behandelen, antwoordt een indiener. Het is ontstaan uit de Werkgroep Vrouwen, waar de ervaringswereld van arme vrouwen het uitgangspunt was. De resolutie wil de aandacht van het parlement voor armoede in gang zetten.

Vergadering van 11 juni 1996

1. Voortzetting van de bespreking

Er is een amendement ingediend door mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, de heer Peter De Ridder, mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, de heer Herman Lauwers en mevrouw Vera Dua (Stuk 217 (1995-1996) - nr. 2). Het amendement vervangt het laatste streepje, vragen aan de regering, door wat volgt : "-vraagt aan de regering :

1° haar actievoorstellen aan de Interministeriële Conferentie voor Sociale Integratie en de resultaten systematisch aan het Vlaams Parlement ter bespreking voor te leggen;

2° in de uitvoering van deze actievoorstellen voorrang te verlenen aan de problematiek van de plaatsing van kinderen wegens armoedesituatie, de werkloosheid en de huisvestingsproblematiek van vrouwen;

3° te onderzoeken waar op een efficiënte wijze ervaringsdeskundigen kunnen worden ingeschakeld in de werking van die officiële instanties welke regelmatig in contact komen met de armen, bijvoorbeeld de OCMW's, de sociale huisvestingsmaatschappijen, buurtcentra, jeugdbeschermingsdiensten,...;

4° bij het nemen van maatregelen op de diverse betrokken domeinen een armoede-effectenrapport op te stellen."

Een indiener verduidelijkt dat rekening gehouden werd met het feit dat de Vlaamse regering een aantal actiepunten inzake armoedebestrijding al gerealiseerd heeft of daaraan bezig is. Het lid bedankt de minister voor de bezorgde documenten.

De minister stemt in met het amendement. Wat punt 1° betreft moet bekeken worden hoe een en ander procedureel geregeld kan worden. De voorstellen van de Vlaamse regering zijn vaak pas enkele dagen voor de interministeriële conferentie klaar. Het voorafgaand voorleggen van de voorstellen zal in die zin misschien moeilijk zijn. Evaluatie achteraf en reflectie over opvolging en nieuwe voorstellen is geen probleem.

De voorzitter neemt aan dat de vergaderdatum van de interministeriële conferentie (IMC) toch meer dan enkele dagen vooraf vastligt. Als die datum bekend is, kan de commissie dit punt vrij vlug op haar agenda plaatsen. Dan kan de minister kort meedelen en eventueel toelichten welke punten op de IMC geagendeerd worden. Na de IMC kunnen de besluiten van de IMC grondiger in commissie besproken worden of via een verslag aan de commissie meegedeeld worden. Tijdens het reces kan verder over een praktische regeling nagedacht worden.

De minister antwoordt dat de volgende IMC in september doorgaat. De datum ligt nog niet vast. De minister is zeker bereid een en ander in de commissie te komen toelichten.

De minister is van oordeel dat de aandachtspunten in punt 2° inderdaad echte prioriteiten zijn. De Werkgroep Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen heeft goed werk geleverd. De minister wil nagaan of in de toekomst geen studie uitgevoerd moet worden over de problematiek van vrouwen en armoede, en ook over de rol van vrouwen in het voorkomen en opvangen van armoede.

Met punt 3° kan de minister ook instemmen. De OCMW's zijn wel een bevoegdheid van de heer Luc Martens, minister van Welzijn. De minister kan niet in zijn plaats beslissen, maar veronderstelt dat minister Martens geen probleem zal hebben met dit punt.

Wat punt 4° betreft, is de minister ook vragende partij om armoede-effectenrapporten in te voeren.

2. Stemming

Het amendement van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, de heer Peter De Ridder, mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, de heer Herman Lauwers en mevrouw Vera Dua, wordt met 8 stemmen tegen 1 aangenomen.

Het aldus geamendeerde voorstel van resolutie wordt met dezelfde stemuitslag aangenomen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Riet VAN CLEUVENBERGEN Trees MERCKX-VAN GOEY

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Het Vlaams Parlement,

– overwegende dat een jaar geleden het Algemeen Verslag over de Armoede werd uitgegeven en dat in dat rapport de belangrijkste armoedeproblemen worden gesignaleerd en concrete beleidsvoorstellen worden geformuleerd ;

– overwegende dat dit Algemeen Verslag over de Armoede een concrete basis vormt voor het uitwerken van maatregelen tot bestrijding van armoede en dat dit rapport gebaseerd is op een belangrijke inbreng van de armen zelf ;

– overwegende dat op alle politieke niveaus besloten werd aan de realisatie van de voorstellen uit het Algemeen Verslag over de Armoede absolute prioriteit te verlenen ;

– overwegende dat de uitwerking van maatregelen tot bestrijding van de armoede in Vlaanderen dan ook een prioritaire opdracht moet zijn voor hem en de Vlaamse regering ;

– overwegende dat wegens de slechte economische situatie en de hoge werkloosheid het risico op armoede sterk toeneemt, in het bijzonder voor laaggeschoolden en alleenstaande vrouwen met kinderen ;

– overwegende dat de plaatsing van kinderen wegens armoedesituaties vooral door vrouwen als een schrijnend onrecht wordt ervaren ;

– overwegende dat ook de situatie op het vlak van huisvesting door de armen zelf als een zeer dringend probleem werd aangehaald ;

– overwegende dat op diverse andere terreinen maatregelen genomen moeten worden ter bestrijding van de armoede, onder meer op het vlak van onderwijs en gezondheidszorg ;

– overwegende dat de armen het essentieel vinden dat zij als partners betrokken worden bij de uitwerking van maatregelen tot bestrijding van de armoede ;

– beslist dat

1° de diverse betrokken commissies van het Vlaams Parlement de armoedeproblematiek bij voorrang op hun agenda plaatsen ;

2° de diverse betrokken commissies op basis van het Algemeen Verslag over de Armoede een agenda en een prioriteitenlijst opstellen van beleidsdomeinen waar dringend maatregelen genomen moeten worden om de armoede te bestrijden ;

3° de diverse betrokken commissies zich ertoe engageren om binnen een vastgestelde termijn initiatieven te nemen om de armoedeproblematiek in Vlaanderen te verhelpen en dat daarbij gestreefd wordt naar een goede coördinatie en rapportering van de werkzaamheden ;

4° bij het uitwerken van voorstellen tot armoedebestrijding de betrokken commissies op geregelde tijdstippen overleg plegen met vertegenwoordigers van de armen ;

5° in het bijzonder op het vlak van het creëren van werkgelegenheid, de plaatsing van kinderen wegens armoedesituaties, de huisvesting, het onderwijs en de gezondheidszorg maatregelen genomen moeten worden, aangezien de armen die problemen als prioritair naar voren schuiven ;

– vraagt aan de Vlaamse regering

1° haar actievoorstellen aan de Interministeriële Conferentie voor Sociale Integratie en de resultaten systematisch aan het Vlaams Parlement ter bespreking voor te leggen ;

2° in de uitvoering van deze actievoorstellen voorrang te verlenen aan de problematiek van de plaatsing van kinderen wegens armoedesituatie, de werkloosheid en de huisvestingsproblematiek specifiek van vrouwen ;

3° te onderzoeken waar op een efficiënte wijze ervaringsdeskundigen kunnen worden ingeschakeld in de werking van die officiële instanties welke regelmatig in contact komen met de armen, bijvoorbeeld de OCMW's, de sociale huisvestingsmaatschappijen, buurtcentra, jeugdbeschermingsdiensten, ... ;

4° bij het nemen van maatregelen op de diverse betrokken domeinen een armoede-effectenrapport op te stellen.

BIJLAGE

Resolutie betreffende armoedebestrijding**Sociale huisvesting**

Wat de sociale huisvesting betreft moet vooreerst aangehaald worden dat niet alle instrumenten van het huisvestingsbeleid gericht zijn op de armsten. Zo is het beleid inzake eigendomsverwerving gericht op diegenen die nog een steuntje in de rug nodig hebben om tot eigendomsverwerving over te gaan. Uit de aard van de zaak zijn dat niet de armsten.

Er kan echter niet ontkend worden dat het huisvestingsbeleid zich de laatste jaren sterker heeft georiënteerd op deze sector die wel een grote nadruk legt op diegenen die het op de woningmarkt moeilijk hebben, met name de sociale huursector. Uit gegevens uit 1992 blijkt duidelijk dat het aantal lage inkomens in de sociale huursector beduidend hoger ligt dan deze voor heel Vlaanderen. Gelet op de beleidsmaatregelen die intussen werden genomen, is het zeer waarschijnlijk dat dit aandeel is toegenomen. Ook recent wetenschappelijk onderzoek van het Centrum voor Sociaal Beleid (UFSIA) over de doelgroepen van het sociaal huisvestingsbeleid (zie bijlage) toont aan dat de lage inkomens zeer goed zijn vertegenwoordigd in de sociale huursector. Ze betalen er (o.a. door de vaststelling van de huur in functie van het inkomen) een lage huur voor een goede woning.

De sociale huursector kreeg een belangrijker deel aan middelen.

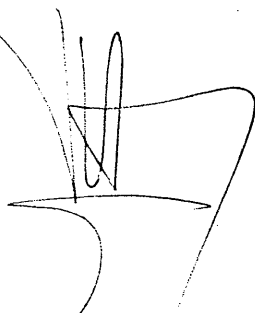
Zo werd het overgrote deel van de 30 miljard die via Domus Flandria in de sociale huisvesting werd geïnvesteerd bestemd voor de sociale huursector (8500 van de 10.000 woningen ; in budgettaire termen ligt dit nog hoger vermits de tussenkomst per woning voor de huursector hoger is dan voor de eigendomssector). Ook het andere nieuw initiatief, de inbreidingsgerichte projecten in kansarme buurten (1,7 miljard frank per jaar) en de kredieten voor de renovatie uit de tewerkstellingsconferentie gingen/gaan integraal naar de huursector.

Daarnaast werden nog een aantal andere initiatieven genomen ten voordele van de armsten. In het nieuw sociaal huurbesluit van de Vlaamse regering van 29 september 1994 staat voor het eerst een duidelijke prioriteit ingeschreven (voor 40% van de toewijzingen) voor de inkomens tot 480.000fr. Ook de objectivering van de toewijzingen en de controle erop via de nieuwe VHM-commissarissen die door dit besluit werd ingesteld, zal ongetwijfeld aan de armsten ten goede komen. De signalen die mij terzake van op het terrein bereiken gaan trouwens duidelijk in tegen de analyse dat de allerarmsten uit de boot zouden vallen, eerder integendeel. Het is natuurlijk zo dat de sociale huursector in Vlaanderen zo klein is (5%) dat ze zelfs niet alle bestaansonzekereren kan huisvesten. Vandaar de indruk die wellicht bij sommigen van de lage inkomens ontstaat dat zij geen kans krijgen.

Ook het nieuw financieringssysteem voor de sociale huisvesting (besluit van de Vlaamse regering van 6 juli 1994) is gunstig voor de lage inkomens in die zin dat de sociale huisvestingsmaatschappijen met veel lage inkomens een goedkopere financiering krijgen voor hun projecten. De eventuele motivatie van de maatschappijen om lage inkomens te weigeren is hierdoor verminderd. Ook het urgentieprogramma paste dit systeem al toe. De kritiek op het stelsel van

sociale huisvesting terzake is dus achterhaald. De solidariteit tussen maatschappijen werd reeds gerealiseerd met extra steun van het gewest voor de 'armste' maatschappijen.

In het 'Algemeen Verslag van de Armoede' werden een groot aantal van deze positieve punten reeds benadrukt. Het verslag spreekt met lof over het investeringsprogramma Domus Flandria met 10.000 woningen, over de objectivering van de toewijzingen en de prioriteit voor de lage inkomens van het besluit van 29 september 1994 en over de Vlaamse Wooncodecommissie



Leo Peeters